

Forslag til etablering af

Videncenter for uddannelse og bæredygtig udvikling

Regeringen vil omstille Danmark til en grøn økonomi og gøre uddannelse til en drivkraft for vækst. Der skal skabes de bedste rammer for, at Danmark kan blive et grønt videns- og produktionssamfund.

Regeringsgrundlaget oktober 2011

Det er kun godt 2 år siden, at der med støtte fra Undervisningsministeriet og Ministeriet for Videnskab og Teknologisk Udvikling blev etableret et formelt nationalt netværk på tværs af uddannelsesområder, foreninger, kommuner og erhverv: RCE-Denmark - Nationalt netværk for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling. Netværket består i dag af 40 organisationer og har i løbet af de to år sat i gang i en lang række forsøg med udvikling af undervisning. Netværkets økonomi har været baseret på Ministeriernes støtte, som udløber ved udgangen af i år.

Netværket har opnået en styrke, der bør og kan bygges videre på. Med dets faglige tyngde og bredde vil det kunne være en solid støtte til realiseringen af regeringens ambitioner i forhold til at skabe et grønt, innovativt og bæredygtigt samfund.

Vi anmoder derfor om, at regering og folketing sikrer en støtte til det videre arbejde, og foreslår som et hovedelement heri et nyt "Videncenter for Uddannelse og Bæredygtig Udvikling".

Vi vil i det følgende redegøre for den aktuelle status for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling samt for vores tanker om etablering af et videncenter, dets opgaver, organisering og finansiering.

Vi vil være glade for at mødes for at drøfte og udvikle forslaget sammen med jer.

Med venlig hilsen

Jeppe Læssøe

Professor mso, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet og formand for RCE-Danmark

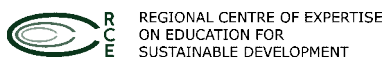
Uddannelse for bæredygtig udvikling – er Danmark med?

- Bæredygtig udvikling forudsætter uddannelse!
- Andre lande rykker – Danmark nøler...

Bæredygtig udvikling handler om fremtiden globalt. I Danmark handler det om, hvordan vi indgår i denne udvikling. Der er store udfordringer såsom klimaforandringer, miljødelæggelser, økonomisk krise, social mistro og spændinger, sundhedsproblemer m.v. Men der er også nye muligheder for innovation - teknologisk og med hensyn til de måder, vi producerer, forbruger og lever på. Der er masser af risici, usikkerheder samt vanskelige valg, der rejser spørgsmål ved vores værdier. Bæredygtig omstilling kræver derfor forståelse for udfordringerne, viden om natur, teknologi og samfund, kreativitet og engagement. Og det kræver kompetencer til at samarbejde, til at løse problemer og skabe innovation ud fra en helhedsorientering, til at deltage aktivt i demokratiske forandringsprocesser og til at gennemføre forandringerne i praksis.

Bæredygtig udvikling kræver med andre ord, at der satses hårdt på uddannelse. I Danmark har vi i mange år haft et højt uddannelsesniveau, men for at understøtte en bæredygtig udvikling må alle uddannelsesområder, såvel som læring udenfor de formelle uddannelser, gennemtænkes på ny og udvikles til at løfte opgaven med at understøtte en bæredygtig udvikling.

Erkendelsen af at bæredygtig udvikling er en enorm læreproces og forudsætter nytænkning af al uddannelse er ikke ny. I 2002 vedtog FN at udnævne perioden 2005-2014 til Decade for Education for Sustainable Development. De ti år er snart gået og lande som Canada, Kina, Sydkorea og Australien er eksempler på lande, som har taget udfordringen op og er i gang med at omstille deres uddannelser til at understøtte bæredygtig udvikling. I Danmark fik vi først en national strategi for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling (UBU) i 2009. Siden er nogle gode initiativer kommet i gang, men indsatsen står på ingen måde mål med opgavens størrelse. Skal Danmark rykke med hensyn til bæredygtig innovation er der brug for en offensiv politik på området. Regeringsgrundlaget fremhæver vigtigheden af såvel bæredygtig udvikling som af uddannelse, men den mangler en politik der kobler disse to indsatsområder. En politik med en samlet strategi og handlingsplan, der kan sætte skub i tingene.

ACKNOWLEDGED BY

UNITED NATIONS
UNIVERSITY

RCE
DENMARK

Nationalt netværk for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling

- Jorden, vores teknologi og samfund er under konstant **forandring**
- – derfor er vores evne til at **evaluere og redefinere** vores konkrete løsninger central.
- **Konkret viden** og **evnen til fortsat læring** er en integreret del af en bæredygtig udvikling.

Efter de første initiativer er der nu brug for et videncenter

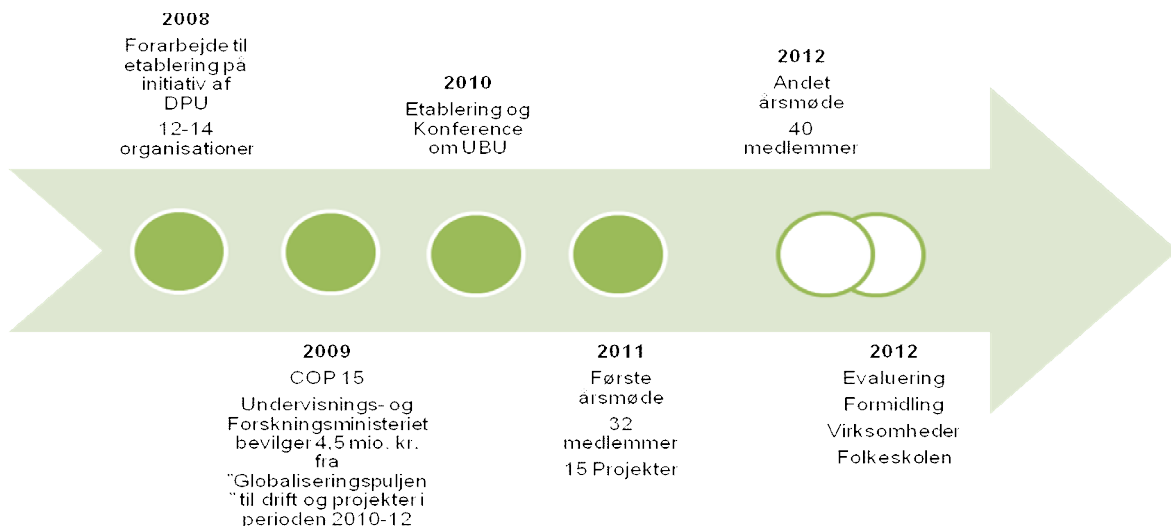
- Danmark har et FN-ankendt nationalt netværk for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling med en bred medlemskreds af universiteter, professionshøjskoler, skoleorganisationer, ngo'er, kommuner og erhvervsliv.
- Der er brug for et dynamisk og interaktivt videncenter til at forankre og videreudvikle den hidtidige indsats, og til at udgøre en vigtig vidensstøtte og et vigtigt netværk for regeringen i dens arbejde på at udvikle Uddannelse for Bæredygtig Udvikling i Danmark.

Hvorfor er der brug for et Videncenter?

I 2010 fik Danmark et nationalt netværk for UBU. Formålet var at skabe et nationalt og internationalt kraftcenter for praksisnær forskning, udvikling og samarbejde indenfor UBU. Initiativet blev taget af 14 institutioner og organisationer på tværs af universiteter, professionshøjskoler, ngo'er, kommuner og andre offentlige institutioner samt virksomheder. Siden er det vokset til nu at bestå af 40 partner-organisationer. Det er desuden blevet anerkendt af United Nations University som 'Regional Centre of Expertise' (RCE) og bærer derfor navnet RCE-Denmark. Dermed indgår netværket i et globalt netværk af RCE'er – i alt er der i dag lige over 100 af dem verden over.

RCE-Danmarks historie

Med en treårig støtte fra globaliseringsmidlerne muliggjorde den tidligere regering etableringen af netværket og arbejdet i en række projekter på tværs af partnerne. I 2012 - bevillingens sidste år - vil resultatet af disse projekter, samt arbejdet med en lang række eksempler på UBU på forskellige uddannelsesområder, danne grundlag for en bredt anlagt kampagne for at få endnu flere til at arbejde innovativt med UBU. I 2013 vil der så være brug for en videreudvikling af netværket, der kan fastholde og understøtte arbejdet med UBU på alle områder. Vi foreslår etableringen af en videncenter-konstruktion som kernen heri.

Et tværgående og interaktivt videncenter

Der er brug for en moderne type videnscenter. Det skal hverken være et elfenbenstårn, et arkiv eller på anden måde et passivt center. Derimod skal det placeres centralt i RCE-netværket og drives i et samarbejde mellem universiteter, professionshøjskoler og organisationer der på forskellige områder arbejder med udvikling og formidling af UBU. Videncenteret vil kunne udgøre et markant og innovativt eksempel på et sådant tværgående samarbejde. Det skal have en videnskabelig fundering, men vel at mærke forstået som en praksisnær videnskab, hvor forskere og praktikere interagerer og i samarbejdet kvalificerer hinandens vidensudvikling.

ACKNOWLEDGED BY

UNITED NATIONS
UNIVERSITY

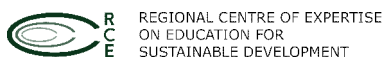

Nationalt netværk for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling

Videnscenteret vil have til formål at understøtte arbejdet med at integrere bæredygtig udvikling som perspektiv på alle uddannelser, såvel som indenfor det folkeoplysende arbejde i medier, foreninger, museer, lokalsamfund, virksomheder m.v.. Det skal inspirere til udvikling af mål, ledelse, organisering, indhold, læringsformer og de fysiske faciliteter. Det er med andre ord ikke et center for bæredygtig udvikling, men for udviklingen af uddannelser og folkeoplysning i lyset af de store udfordringer med at fremme en bæredygtig udvikling.

Videncenteret skal:

- Være sekretariat og koordinator for RCE-Danmark – det nationale netværk for UBU
- Formidle kontakter og understøtte samarbejder på tværs af partnerne, og herunder hjælpe med fundraising og projektinitiering
- Sikre international videnuudveksling, således at erfaringer med omstilling til UBU i andre lande tilgængeliggøres i Danmark, og danske erfaringer formidles globalt.
- Igangsætte og understøtte interaktiv forskning, innovation, udredninger, analyser og evaluering indenfor UBU
- Understøtte udviklingen af UBU på de forskellige uddannelses- og samfundsområder, vha. etablering af netværk og samarbejder
- Formidle og selv udbyde efteruddannelse, materialer, foredrag og rådgivning omkring tværgående UBU aktiviteter
- Sikre vidensdeling om UBU gennem hjemmeside, nyhedsbreve og via konferencer, seminarer og arbejdsgrupper
- Følge og dokumentere UBU i Danmark
- Fungere som faglige rådgivere og tænketank for UBU – for uddannelsesverdenen såvel som for andre sektorer i samfundet.
- Skabe en stærk politisk forankring hos beslutningstagere og topledelse indenfor Uddannelse, Miljø, Klima og Erhvervsliv

REGIONAL CENTRE OF EXPERTISE
ON EDUCATION FOR
SUSTAINABLE DEVELOPMENT

ACKNOWLEDGED BY

UNITED NATIONS
UNIVERSITY

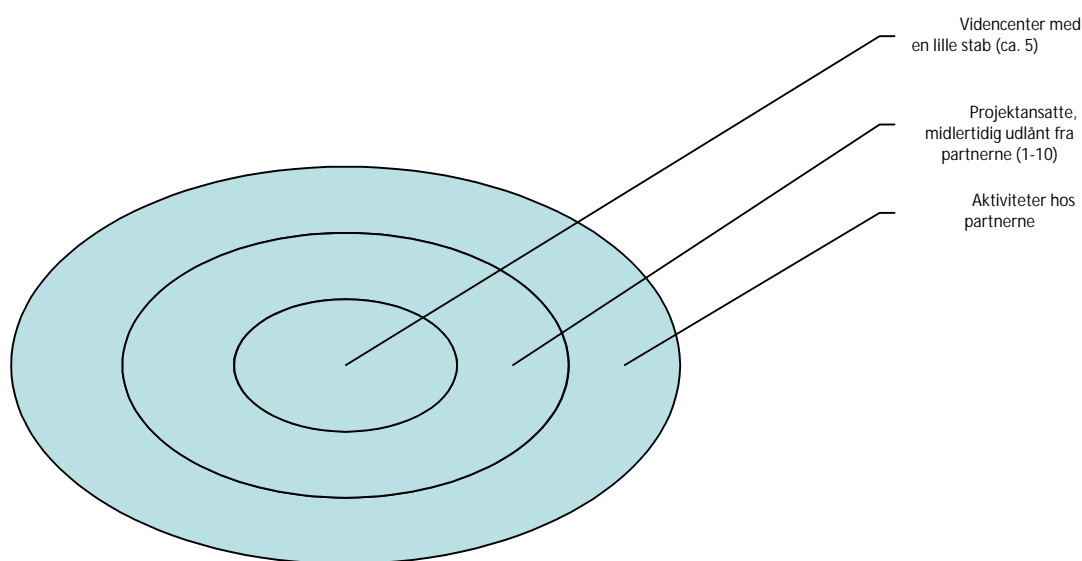

RCE
DENMARK

Nationalt netværk for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling

Organisering af videntcenteret

Videntcenteret etableres som en autonom institution med en styregruppe bestående af repræsentanter fra de bevillingsgivende institutioner samt fra både de formelle og non-formelle uddannelsesområder, myndigheder med ansvar for bæredygtig udvikling, samt erhvervslivet.

Det ønskes fysisk placeret i tilknytning til en institution med en bred profil i forhold til uddannelsesområdet og bæredygtig udvikling, for herigennem at skabe potentiel synergi med et relevant fagmiljø.

Selve videntcenteret etableres som en relativ lille enhed med ansatte med netværksfaciliterende, kommunikative, finansielle og administrative kompetencer. Videntcenteret kan udover den faste stab af ansatte huse midlertidigt tilknyttede projekter med dertilhørende forskere, udredere, evaluatore eller lignende, som kan benytte centerets faciliteter til at sidde og arbejde sammen på tværs af institutioner.

Videntcenteret vil desuden som koordinator af RCE-Danmark understøtte udviklingen af UBU gennem projekter og aktiviteter hos partner-organisationerne og i samarbejdet mellem partner-organisationerne.

ACKNOWLEDGED BY

Nationalt netværk for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling

Finansiering

Hvis ikke processen skal sættes i stå og forvitre er det afgørende at sikre en finansiering af det videre arbejde fra 2013.

Danmark er tilknyttet FN-tiåret for UBU og har og herigennem frem til 2014 forpligtiget sig gennem UNECE (United Nations Economic Commission for Europe) til at gøre en indsats for at omstille de formelle og non-formelle uddannelser i Danmark til UBU. Hertil hører også finansiering af koordinering, forskning og evaluering. På den baggrund søger vi nu politisk opbakning – også finansielt – til vores initiativ. Vi anser etablering af et videntcenter for UBU og en fortsat udvikling af RCE-netværket for en vigtig del af en national strategi for UBU.

Udover en statslig basisfinansiering, vil vi pålægge RCE-netværkets partnere et kontingent, som vil blive fastsat efter deltagernes størrelse og økonomiske formåen.

En del af videntcenterets opgaver og aktiviteter vil blive søgt finansieret gennem fundraising hos relevante private fonde og forskningsinstitutioner nationalt såvel som internationalt.

På længere sigt, dvs. når videntcenteret er i stand til at udbyde foredrag, kursusvirksomhed, partnerdeltagelse i projekter samt rådgivning, skal en større del af centerets økonomi være baseret på overhead på disse opgaver.

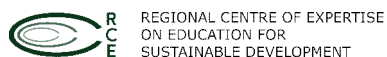
Videntcenterets samarbejdsrelationer

Videntcenteret vil etablere samarbejdsrelationer med beslægtede organisationer og netværk - såvel nationalt som internationalt - med henblik på koordinering og vidensudveksling.

Nationalt vil vi foreløbig fremhæve, Natur-Teknik-Sundheds Centrene, Dansk Naturvidenskabsformidling, Grønt Flag – Grøn Skole (Friluftsrådet), Videntcenter for Naturfagernes Didaktik, Videntcenter for Folkeoplysning. På nær sidstnævnte er de allerede i dag partnere i RCE-netværket.

Internationalt vil såvel det europæiske som det globale netværk for Regional Centre of Expertise (RCE) om UBU være den primære platform.

ACKNOWLEDGED BY

**UNITED NATIONS
UNIVERSITY**

Nationalt netværk for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling

Partnere i RCE-Danmark pr. 15. februar 2012

Forskningsinstitutioner

- ❖ Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet
- ❖ Danmarks Tekniske Universitet
- ❖ Roskilde Universitetscenter
- ❖ Aalborg Universitet
- ❖ Business and Social Sciences, Aarhus Universitet
- ❖ Center for Ungdomsstudier og Religionspædagogik (CUR)
- ❖ Videncenter for Friluftsliv og Naturformidling, Københavns Universitet

Videregående uddannelser

- ❖ University College Lillebælt (UCL)
- ❖ Professionshøjskolen UCC i København
- ❖ UC-Syddanmark
- ❖ Professionshøjskolen Metropol
- ❖ Københavns Erhvervsakademi (KEA)
- ❖ Efter- og Videreuddannelsen Arkitektskolen Aarhus
- ❖ Den frie Lærerskole

Folkeoplysning, voksenundervisning og rådgivning

- ❖ Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS)
- ❖ VPC - Udviklingscenter for Voksenundervisning i Københavns Kommune
- ❖ Daghøjskoleforeningen
- ❖ Dansk Naturvidenskabsformidling (DNF)
- ❖ NTS-centeret
- ❖ Samsø Energiakademi
- ❖ Energitjenesten

Børne- og ungdomsuddannelser

- ❖ Efterskoleforeningen

Kommunale, regionale og statslige institutioner

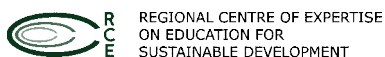
- ❖ Region Sjælland/Lokal Agenda 21 Sekretariat
- ❖ Københavns Kommune, Børne og Ungdomsforvaltningen
- ❖ Træstubben, Vesterbro lokaludvalg, Københavns Kommune
- ❖ Energi- og Vandværkstedet, Københavns Kommune
- ❖ Herning Kommune
- ❖ Furesø Kommune
- ❖ Allerød Kommune
- ❖ Kolding Kommune
- ❖ UNI-C

NGO'ere

- ❖ Friluftsrådet: Grønt flag, Grøn skole
- ❖ Øko-net
- ❖ Landsforeningen for Økosamfund (LØS)
- ❖ Energy Crossroads (studenterforening)
- ❖ Red Barnet
- ❖ Concito
- ❖ Ibis

Virksomheder

- ❖ Vestforbrænding
- ❖ FDB

ACKNOWLEDGED BY

UNITED NATIONS
UNIVERSITY

Nationalt netværk for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling